

“ТАСДИҚ МЕНАМОЯМ”

Ректори МДТ-и “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров”,
дотсент Набизода М.С.

12.09.2025 с.

ХУЛОСАИ

кафедраи психологияи иҷтимоӣ ва касбии Муассисаи давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” ба диссертатсияи Ахмедова Фирӯза Воҳидовна дар мавзӯи “Мароми ноилшавӣ ба комёбӣ ҳамчун омили худамалисозӣ дар синни навҷавонӣ” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои психологӣ аз рӯйи ихтисоси 19.00.01-психологияи умумӣ, психологияи шахсият, таърихи психология

Диссертатсияи **Ахмедова Фирӯза Воҳидовна** таҳти унвони **«Мароми ноилшавӣ ба комёбӣ ҳамчун омили худамалисозӣ дар синни навҷавонӣ»** дар кафедраи психологияи иҷтимоӣ ва касбии Муассисаи давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” ба анҷом расидааст.

Дар чараёни омода намудани диссертатсия Ахмедова Фирӯза Воҳидовна унвонҷӯи кафедраи психологияи иҷтимоӣ ва касбии Муассисаи давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” ба шумор мерафт.

Ахмедова Фирӯза Воҳидовна соли 2006-ум факултети “Шарқшиносӣ-и МДТ-и “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров”-ро бо ихтисоси “Филолог шарқшинос” хатм намудааст.

Аз соли 2018-ум то имрӯз дар вазифаи муаллимаи кафедраи психологияи иҷтимоӣ ва касбӣ фаъолият дорад.

Номбурда бо фармоиши ректори Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» таҳти №316 аз «15»-уми июни соли 2018-ум ба ҳайси унвонҷӯи кафедраи психологияи иҷтимоӣ ва касбӣ қабул карда шудааст.

Мавзуи диссертатсия дар ҷаласаи Шурои олимони Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» бо қарори №4 аз санаи 27.10.2022 тасдиқ гардидааст. Ба ҳайси роҳбари илмӣ, номзоди илмҳои психологӣ, дотсенти кафедраи психологияи иҷтимоӣ ва касбии Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» – Зайтметов Хусан Авасхонович таъйин гардидааст.

Шаҳодатнома дар бораи супоридани имтиҳонҳои номзадӣ ба Ф.В. Ахмедова аз ҷониби таҳти №115, соли 2025 –ум дода шудааст.

Оид ба натиҷаи баррасии диссертатсия дар мавзуи «Мароми ноилшавӣ ба комёбӣ ҳамчун омили худамалисозӣ дар синни навҷавонӣ» чунин хулоса қабул карда шуд:

Моҳият ва мундариҷаи таҳқиқоти диссертатсионии Ф.В. Ахмедова дар мавзуи «Мароми ноилшавӣ ба комёбӣ ҳамчун омили худамалисозӣ дар синни навҷавонӣ» ба шиносномаи ихтисоси 19.00.01 - психологияи умумӣ, психологияи шахсият, таърихи психология мутобиқат мекунад.

Рисолаи докторант Ахмедова Фирӯза Воҳидовна таҳқиқоти комилу анҷомёфтаи илмӣ маҳсуб ёфта, аз арзишҳои муҳими назарӣ амалӣ ва навгонии илмӣ бархӯрдор мебошад. Муҳимияти мавзуи рисола дар он зоҳир мешавад, ки он ба омӯзиш, баррасӣ, таҳқиқ ва муайян кардани шароити афзуншавии рақобати иҷтимоӣ мебошад, ки дар назди инсон вазифаҳои навро гузошта, ҷустуҷӯи роҳҳои ҳалли ҷолиб ва рушди муттасилро талаб мекунад. Рушди кушиш барои худамалисозӣ дар ташаккули касбӣ ва татбиқи иқтисодии шахсият нақши муҳимро мебозад. Таҳкурсии кушиш барои худамалисозӣ ҳоло дар синни барвақти наваҷавонӣ гузошта мешавад. Зеро ташаккули мароми ноилшавӣ ба

комёбӣ, мустақилият, самтгирӣ дар синни навҷавонӣ рӯй медиҳад. Маҳз дар ҳамин давра роҳи минбаъдаи интихобикасбиоянда ба вучуд меояд.

Дар ин замина рушди соҳаи маромнокии шахсият нақши калидӣ дорад. Ба шарофати маром барои ноил шудан ба комёбӣ инсон дар назди худ вазифаҳо гузошта, роҳҳои расидан ба ҳадафро муайян мекунад, мӯҳлатҳоро муқаррар карда, пайваста дар худ хоҳиши ноил гардидан ба натиҷаи даркориро парвариш менамояд. Вобаста бо чунин тамоюл дар ҷомеа низомии таҳсилот низ тағйир меёбад. Хатмкунанда бояд муҳим будани аҳамияти худинкишофдиҳӣ ва таҳсилоти муттасилро фаҳмад, зарурияти фаъолияти таълимӣ-маърифатиро дарк намояд, аҳамияти худомӯзӣ, таҳсилот, фаъолияти касбӣ дар зиндагӣ чӣ гуна зарур аст, аниқ фаҳмад.

Теъдод ва мазмунҳои интишороти натиҷаҳои илмӣ ба муҳтавои диссертатсия ва автореферати он мутобиқ аст. Натиҷаҳои таҳқиқот дар 12 мақолаҳои илмӣ инъикос ёфтаанд, ки 6-тои он дар нашрияҳои тавсиянамудаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати маориф ва илми Федератсияи Русия инъикос ёфтаанд.

Саҳми доктараб Аҳмедова Ф.В. дар иҷрои таҳқиқи мавзуи мазкур ва иштирок кардани ӯ дар тамоми марҳалаҳои таҳқиқот: банақшагирӣ, интихоб ва асоснок намудани мавзӯ, таҳияи сохтори диссертатсия, муайян кардани ҳадаф, вазифаҳо, объект ва предмети таҳқиқот, ҷустуҷӯӣ ва дарёфти адабиёти зарурӣ оид ба мавзуи таҳқиқот, ҷамъоварӣ ва муназзам намудани маълумоти озмоишӣ ва коркарди онҳо, таҳлили натиҷаҳои коркарди маълумоти озмоишӣ, омода ва интишор кардани мақолаҳои илмӣ, иштирок дар ҳамоишҳои илмӣ, ҷамъбасти натиҷаҳои таҳқиқот ва навиштани диссертатсия инъикос меёбад.

Мавзуи диссертатсия ба бандҳои зерини шиносномаи ихтисосҳои илмӣ Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Тоҷикистон аз рӯйи ихтисоси 19.00.01- психологияи умумӣ, психологияи шахсият, таърихи психология: банди 1 - Ҳаёти рӯҳӣ ва рафтори инсон. Таносуби рафтор ва фаъолият. Детерминантҳои муайянкунандаи ҳаёти рӯҳӣ ва рафтори инсон;

банди 17 - Маром, механизмҳо, ташаккул ва амалкарди он. Талаботот, маромҳо, арзишҳои шахсиятӣ ва самтгирӣҳои арзишӣ, шавқу рағбат, майлу кӯшишҳо. Мазмунофарӣ. Мароми комёбӣ. Мароми хизмат. Самтгирӣ ва нақши низомофарандаи он мутобиқат менамояд.

Диссертатсияи Ахмедова Фирӯза Воҳидовна дар мавзуи «Мароми ноилшавӣ ба комёбӣ ҳамчун омили худамалисозӣ дар синни навҷавонӣ» аз муқаддима, 3 боб, 9 параграф, хулоса ва адабиёти истифодашуда иборат мебошад.

Мавзуи илмӣ-тадқиқотии Ф.В. Ахмедова ба муаммои афзоиши рақобати иҷтимоӣ бахшида шудааст, зеро он дар назди инсон вазифаҳои навро гузошта, ҷустуҷӯи роҳҳои ҳалли ҷолиб ва рушди муттасилро тақозо мекунад. Рушди кушиш ба худамалисозӣ дар ташаккули касбӣ ва татбиқи иқтидори шахс нақши бузург мебозад. Заминаи кушиш ба худамалисозӣ ҳанӯз дар синни барвақти навҷавонӣ гузошта мешавад, замоне ки рушди мароми ноилшавӣ ба муваффақият, рушди мустақилият, мавқеъгирӣ вобаста ба замону макон сурат мегирад. Маҳз дар ҳамин марҳилаи синнусолӣ интихоби роҳи минбаъдаи рушди касбӣ ба вучуд меояд.

Ҷиҳати дар соҳаи худ мутахассиси касбӣ гардидан, ба одам танҳо фарогирии таҳсилот ва андӯштани таҷриба дар соҳаи касби худ кофӣ набуда, рушди муттасили шахс ва кушиш барои худамалисозӣ хеле муҳим мебошанд. Вобаста ба ин, рушди соҳаи маромнокии шахс нақши калидӣ дорад. Ба шарофати маром ба комёбӣ инсон дар назди худ ҳада гузошта, роҳҳои расидан ба ин ҳадафҳоро муайян месозад, муҳлати иҷрои амалҳоро муқаррар намуда, доимо дар худ хоҳиши ноил шудан ба натиҷаи дилхоҳро тақмил медиҳад.

Мубрамияти мавзуи рисолаи мазкур ба шароити рақобати иҷтимоии афзуншаванда вобаста аст, ки дар назди инсон вазифаҳои нав ба навро гузошта, ҷустуҷӯи роҳҳои ҳалли ғайриқолабии муаммоҳо ва рушди доимиро тақозо мекунад. Рушди кушиши худамалисозӣ дар рушди касбӣ ва татбиқи иқтидори шахсият нақши калидӣ дорад. Заминаи кушиш барои худамалисозӣ

дар синни хурди ҷавонӣ гузошта мешавад, вақте ки рушди мароми ноилшавӣ ба комёбӣ, инкишофи худмухторӣ, самтгирӣ дар замони вақт рӯй дода, ошкорсозии самтгириҳои арзишӣ ибтидо мегирад. Дар ҳамин давраи синнусолӣ интихоби роҳи минбаъдаи рушди касбӣ сурат мегирад.

Таҳқиқоти диссертатсионии Ф.В. Ахмедова мустақилона, дар заминаи омӯзиш ва таҳлили амиқи асарҳои психологӣ-педагогӣ таҳия гардидааст.

Аҳаммияти назариявӣ таҳқиқотро ташкил медиҳанд: аз густариши тасаввурот оид ба раванди кушиши худамалисозӣ дар синни наваҷавонӣ иборат аст, ҳамчунин робитаи байни мароминоилшавӣ ба комёбӣ ва кушиши худамалисозӣ дар синни наваҷавонӣ таҳқиқ шудааст.

Аҳаммияти амалии таҳқиқот аз он иборат аст, ки он ба натиҷаҳои таҳқиқотро дар чунин самтҳо метавон истифода бурд: дар фаъолияти амалии психологҳо ва педагогҳо, ки соҳаи маромхоро меомӯзанд ва дар самти рушди кушиши худамалисозӣ дар синни наваҷавонӣ кор мекунанд; дар курсҳои лексионӣ дар мавзӯи мароми комёбӣ ва кушиши худамалисозӣ дар синни наваҷавонӣ; аз ҷониби муҳаққиқон барои омӯзиши минбаъдаи робитаи байни мароми ноилшавӣ ба комёбӣ ва кушиши худамалисозӣ.

Ба омӯзиши ҷузъҳои худамалисозӣ дар давраҳои гуногуни синнусолӣ аз ҷониби муҳаққиқони ватанӣ Нӯмонов У., Мансурова А.Р., Зайтметов Ҳ.А., Умарова Б.Ҳ., В.К. Вилюнас, Т.О. Гордеева, К.А. Абулханова-Славская, Е.В. Козиевская, Г.В. Литвинова, Е.Е. Лушникова, Р.Г. Зверева, А.Б. Степанов, М. Ворверг, А. Маслоу, Д. Мак-Клелланд, Г. Мюррей, К. Рочерс, Х. Хекхаузен машғул шудаанд.

Диссертатсия бо риояи принципҳои методологии таҳқиқот, асоснокии муқаррароти ибтидоии назариявӣ, таҳлили дастовардҳои муосири илмҳои педагогӣ-психологӣ, кофи будани сарчашмаҳои истифодашуда ва асоснокии истифодаи усулҳои озмоишӣ, салоҳиятнокии гурӯҳчин, интихоб ва истифодаи воситаҳои мувофиқ ба мақсаду вазифаҳои таҳқиқот, асоснокии маълумоти дар натиҷаи таҳқиқоти озмоишӣ бадастомада, мувофиқати муқаррароту хулосаҳои назариявӣ анҷом дода шудааст.

Барои муайян кардани дараҷаи инкишофи ин нишондиҳандаҳо маҷмуи методҳои назариявӣ таҷрибавӣ, инчунин, методҳои таҳлили психологӣ истифода шудаанд, ки ба таҳлили дараҷаи ифодабӣ нишондиҳандаҳои ба предмети таҳқиқ алоқаманд мусоидат мекунанд. Баҳри фаҳмидани моҳияти падидаи омӯхташаванда, таҳлили назариявии адабиёти илмӣ психологӣ истифода гардида, пажӯҳиши муқоисавӣ назарияҳои ватанӣ хориҷӣ ба масъалаи агрессия бахшидашуда гузаронида шудааст.

Навоварии илмӣ таҳқиқот аз нуқтаҳои зерин иборат мебошад:

- аввалин бор таҳқиқ гардид, ки чӣ гуна мароми ноилшавӣ ба қомеъӣ ба кушиши худамалисозӣ таъсир мерасонад;
- озмоиши ташаккулдиҳанда гузаронида шуд, ки дар рафти он робитаҳои байни мароми ноилшавӣ ба қомеъӣ ва ҷузъҳои сохтори кушиши худамалисозӣ тақвият ёфтанд, аз ҷумла, робитаҳои нави мусбӣ пайдо шуданд;
- робитаи мусбати байни мароми ноилшавӣ ба қомеъӣ ва ҷузъҳои сохтори кушиши худамалисозӣ дар синни навҷавонӣ муайян гардид;
- эҳтимолияти таъсирот ба кушиши худамалисозӣ аз ҳисоби рушди соҳаи мароми шахсият ошкор шуд.

Нуқтаҳои асосӣ ва натиҷаҳои таҳқиқот дар ҷаласаҳои кафедраи психологияи иҷтимоӣ ва касбии Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобочон Ғафуров», дар семинарҳо, конференсияҳои илмӣ-амалии сатҳи байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ (2020-2025) ироа гирдадаанд. Татбиқи натиҷаҳои таҳқиқот дар амалияи фаъолияти омӯзгорон тавассути маҷмуи мақолаҳои интишорёфта, хондани лексияҳо ва гузаронидани машғулиятҳои амалӣ сурат гирифтааст.

Вобаста ба мавзӯ ва масоили таҳқиқоти диссертатсионӣ 12 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 6 теъдод дар маҷаллаҳои илмӣ дар феҳристи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон воридбуда интишо гардидааст.

Мундариҷаи асосии таҳқиқ аз рӯйи мавзуи диссертатсия дар таълифоти зерини муаллиф инъикос ёфтааст:

***1.Мақолаҳое, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи КОА-и назди
Президенти Ҷумҳрии Тоҷикистон ва КОА-и Федератсияи Русия ҷоп
шудаанд:***

[1-М] Ахмедова Ф.В. Хусусиятҳои психологии зоҳиршавии концепсияи “Ман” дар ҷавонон ва таъсири он ба худтасдиқкунӣ [Матн] / Ф.В. Ахмедова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Душанбе, 2023. – №5. – С. 223-228. (ISSN 2074-1847)

[2-М] Ахмедова Ф.В. Концепсияҳои назариявии худамалисозӣ дар синни ҷавонӣ [Матн] / Ф.В. Ахмедова // Паёми Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомӣ. Душанбе, 2023. – №4. – С. 72-77. (ISSN 2617-5320)

[3-М] Зайтметов Ҳ.А., Ахмедова Ф.В. Кӯшиши худамалисозӣ ва ноилшавӣ ба комёбӣ дар синни ҷавонӣ [Матн] / Ҳ.А. Займетов, Ф.В. Ахмедова // Паёми донишгоҳи омӯзгорӣ Тоҷикистон. Душанбе, 2023. №4-1(18) – С. 226-231. (ISSN 2708-5759)

[4-М] Ахмедова Ф.В., Усмонов Д.А. Проблемы самоактуализации учащихся в теоретических концепциях психологической науки [Матн] / Ф.В. Ахмедова, Д.А. Усмонов Д.А. // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Душанбе, 2022. – №5. – С. 192-199. (ISSN 2074-1847)

б) Мақолаҳо ва фишурдаи интишорот дар маҷмуаҳои дигар:

[5-М] Ахмедова Ф.В. Мотивация достижений успехов в юношеском возрасте [Матн] / Ф.В.Ахмедова // Сборник научных статей по итогам работы Международного научного форума “Наука и инновации -современные концепции” Том-1. Москва, 2025. – С. 122-124.

[6-М] Ахмедова Ф.В. Самодетерминация и стремления к самоактуализации в юношеском возрасте [Матн] / Ф.В. Ахмедова // Конференсияи Ҷумҳуриявии илмӣ-амалӣ дар мавзуи “Муаммоҳои муосири педагогӣ таълим ва тарбияи кӯдакони синни томактабӣ” Бахшида ба “35-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон”, тибқи “Барномаи давлатии рушди таҳсилоти томактабӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2020-2025” – Хучанд, 2025. – С. 179-181

[7-М] Ахмедова Ф.В. Кушиши худамалисозӣ ва ноилшавӣ ба комёбӣ дар синни навҷавонӣ [Матн] / Ф.В.Ахмедова // Донишгоҳи Байналмиллаи забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода. Конференсияи Ҷумҳурии илмӣ-амалӣ дар мавзуи “Истифодаи меросии педагогии мутафаккирони тоҷику форс дар тарбия ва ташаккули хислатҳои ахлоқию маънавии омӯзгорони оянда”. – Душанбе, 2023. – С. 243-251

[8-М] Ахмедова Ф.В. Концепсияҳои назариявии худамалисозӣ дар ҷавонон [Матн] / Ф.В.Ахмедова // Педагогика ва психология “Муаммоҳои муосири назария ва амалия” Қисми 2. – Хучанд, 2023. – С. 118-121.

[9-М] Ахмедова Ф.В. Мотивация достижения на успех в юношеском возрасте [Матн] / Ф.В.Ахмедова // Педагогика ва психология “Муаммоҳои муосири назария ва амалия” Қисми 2. – Хучанд, 2023. – С. 121-124.

[10-М] Ахмедова Ф.В. Мароми ноилшавӣ ба комёбӣ дар психология [Матн] / Ф.В.Ахмедова // Педагогика ва психология “Муаммоҳои муосири назария ва амалия” Қисми 1. – Хучанд, 2022. – С. 277-280.

ҶАЛАСА ҚАРОР КАРД:

1. Диссертатсияи Ахмедова Фирӯза Воҳидовна дар мавзуи «Мароми ноилшавӣ ба комёбӣ ҳамчун омили худамалисозӣ дар синни навҷавонӣ»

барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои психологӣ аз рӯйи ихтисоси 19.00.01- психологияи умумӣ, психологияи шахсият, таърихи психология кори таҳқиқоти анҷомёфта ҳисобиде шавад.

2. Диссертатсияи Ахмедова Фирӯза Воҳидовна дар мавзуи «Мароми ноилшавӣ ба комёбӣ ҳамчун омили худамалисозӣ дар синни навҷавонӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои психологӣ аз рӯйи ихтисоси 19.00.01- психологияи умумӣ, психологияи шахсият, таърихи психология бо назардошти ислоҳи эродҳои гирифташуда барои ҳимоя ба Шурои диссертатсионии дахлдор тавсия дода шавад.

Хулоса дар ҷаласаи кафедраи психологияи иҷтимоӣ ва касбии Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров» санаи “12” сентябри соли 2025, қарори №2 қабул гардидааст.

Иштирок доштанд: ҳамагӣ – 10 нафар. Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» - 10 нафар, «зид» - нест, «бетараф» - нест.

Раиси ҷаласа: мудири кафедраи психологияи иҷтимоӣ ва касбии МДТ-и «ДДХ ба номи академик Б. Ғафуров»
Ташхисгар: н.и.пс. дотсент

Ғоибов К.Ш.
Луфтов М.Т.

Котиби ҷаласа: доктори фалсафа Phd,
муаллимаи кафедраи психологияи иҷтимоӣ
ва касбии МДТ-и «ДДХ ба номи академик Б. Ғафуров»

Ғоилова М.Ҷ.

«Имзоҳои К. Ғоибов ва М. Ғоиловаро тасдиқ менамоем»:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
МДТ-и «ДДХ ба номи академик Б. Ғафуров»

Сайдуллозода З.С.

Маълумот барои тамос: 735700, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Суғд, шаҳри Хучанд, гузаргоҳи Б. Мавлонбеков, 1. Тел.: (+992) 92 703 82 66, E-mail: gaibov-87@mail.ru